

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Yttrande

1 (4)

Datum
2024-05-28

Diarienummer
2773-2024

Regeringskansliet Klimat- och
näringslivsdepartementet

Remiss om betänkandet Rätt frågor på regeringens bord – en ändamålsenlig regeringsprövning på miljöområdet. Svar senast 2024-05-31.

Er beteckning: KN2024/00755

Sammanfattning

Länsstyrelsens yttrande omfattar hela remissen bortsett från de delar som berör havsbaserad vindkraft. Enligt remissmissivet önskar regeringen inte något yttrande om detta då de delarna i betänkandet lämnats över till Utredningen om havsbaserad vindkraft (KN 2023:01).

Länsstyrelsen ser i stort positivt på förslagen i utredningen. Nedan följer några synpunkter. Dispositionen är densamma som i remissen.

Yttrande

Ändringar i miljöbalken

6 kap. miljöbalken Undantag från krav på specifik miljöbedömning

Länsstyrelsen anser att kriterierna för när undantag får göras behöver preciseras tydligare. Ett förslag till tilläggs-kriterium är att de verksamheter som kan ges undantag behöver vara sådana som är reversibla, dvs. inte ger bestående påverkan på natur och miljö.

Länsstyrelsen ställer sig tveksam till att undantag ska få göras till SEVESO-anläggningar, dvs. sådana som omfattas av lagen (1999:381) om att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor, åtminstone för verksamheter som omfattas av den högre kravnivån. Anledningen är att eventuella kumulativa effekter eller påverkan från andra verksamheter kring den aktuella eller på verksamheter i närheten av den aktuella ska kunna uppmärksammas

och undvikas i och med en fullständig process vid en specifik miljöbedömning.

Vid kortvariga tillstånd, utredningen föreslår maximalt fyra år, bör det finnas med en plan för återställning i de fall det är relevant. Om en ny prövning, som inte omfattas av undantaget, sedan genomförs bör den utgå ifrån det ursprungliga utgångsläget som nollalternativ och inte ifrån hur läget ser ut efter de passerade fyra åren. Detta för att undvika att tillfälliga tillstånd som överförs till "vanliga" får lägre miljökrav än i en vanlig tillståndsprövning.

I fråga om undantag från krav på specifik miljöbedömning för tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken (Natura 2000) påpekar länsstyrelsen att nämnda tillståndsprövning i sin utformning är mindre omfattande och mer anpassningsbar än vad som gäller för tillstånd enligt 9 och 11 kap. samt tillåtlighet enligt 17 kap. miljöbalken. Den största delen av tiden som åtgår vid tillståndsprövning enligt 7 kap. 28 a § åtgår till framtagande av underlagsmaterial och utarbetande av förslag till skadelindrande åtgärder inom den materiella bedömningen. Enligt länsstyrelsens uppfattning kan och bör denna del inte förkortas, då åtgärdens konsekvenser måste vara tillräckligt utredda och riskerna utvärderade. I annat fall kan tillstånd inte meddelas (jfr. C-127/02 Waddenzee stycke 61).

Länsstyrelsen anser att 54 § punkten 2 som föreslås införas i 6 kap. miljöbalken stryks. Enligt punkt 2 ska länsstyrelsen i det egna yttrandet till regeringen ange på vilket sätt uppgifter enligt punkten 1, i samma paragraf, ska tas fram. Länsstyrelsen anser inte att detta är lämpligt eller ändamålsenligt. Det är sökanden som har bevisbördan för att de uppgifter som krävs tas fram på rätt sätt och i tillräcklig omfattning. Sökanden är även den som oftast har bäst kunskap om vilka metoder och modeller som är lämpligast att använda för det aktuella projektet. Länsstyrelsen har kompetens att bedöma vilka uppgifter och vilka frågor som behöver utredas för en ändamålsenlig prövning, vilket regleras i punkt 1. Den föreslagna skrivningen av punkt 2 riskerar att flytta bevisbördan från sökanden till länsstyrelsen på ett olämpligt sätt. Det finns även en risk att länsstyrelsen i sitt yttrande anger metoder som är mindre ändamålsenliga eller kostnadseffektiva.

17 kap. 3 § miljöbalken

Regeringens möjlighet att förbehålla sig rätten att pröva tillåtlighet av en verksamhet begränsas till första instans och innan

tillåtligheten prövats. Länsstyrelsen anser att det är bra att möjligheten för regeringen att själv ta till sig tillåtlighetsprövningen begränsas till första instans och innan tillåtligheten avgjorts där. Detta i linje med Artikel 6.1 i lag (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna om rätten till en oavhängig och opartisk domstol oberoende i förhållande till regeringen. Förslaget innebär också att en ny regering inte ska ges möjlighet att själv ta till sig ett ärende som befinner sig i ett sent skede i beslutsprocessen i det fall en tidigare sittande regering valt att inte göra det. Processen blir tydligare och mer förutsägbar. Det är dock viktigt att möjligheten för den prövande instansen att kunna lyfta tillåtlighetsfrågan så att regeringen kan ta ställning till om den vill ta till sig frågan kvarstår, såsom nu är föreslaget.

Mark- och miljödomstolen har möjlighet att begära vägledning från EU-domstolen vid oklara rättsförhållanden. Länsstyrelsen undrar hur rättsordningen blir mellan EU-domstolens vägledning och regeringens möjlighet att agera i sådana fall. Behöver det förtydligas?

17 a kap. miljöbalken

Länsstyrelsen anser att det är bra att det finns en möjlighet att använda ett "snabbspår" i akuta lägen, t.ex. under en pandemi, krigstillstånd eller liknande. Det är också lämpligt att länsstyrelsen bereder ärendet om undantag kan ges då länsstyrelsen har bra kunskap om samrådet och kan göra en avvägning mellan behovet av snabbhet och fullskaligt samråd. Tidsfristen på maximalt fyra år är acceptabelt, men bör inte utsträckas ytterligare.

17 a kap. är otydligt skrivet vad gäller vem som ska bereda/handlägga frågan. Det är lätt att få uppfattningen att hela tillståndsfrågan, om ett undantag medgivits från 6 kap. 48 och 49 §§ miljöbalken, ska handläggas av länsstyrelsen. Detta trots att förslaget endast innebär att det är frågan om huruvida dispens ska ges som ska handläggas av länsstyrelsen enligt 6 kap. 48 och 49 §§. Det bör tydligt framgå vem som handlägger/bereder vad, t.ex. länsstyrelsen, miljöprövningsdelegationen eller regeringen. Är detta tydligt behöver inte tid avsättas för att utreda om det är länsstyrelsen eller miljöprövningsdelegationen/regeringen som har ansvar för vad. Det är extra viktigt vid hantering av brådskande ärenden som är föremål för undantag från MKB-direktivet.

1.11 Ändring i förordning om miljöprövningsdelegationer

Länsstyrelsen anser att förslaget till ändring är bra och att miljöprövningsdelegationerna är lämplig instans att bereda de aktuella ärendena.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Stefan Attefall med miljöskyddshandläggare Pia Persson Holmberg som föredragande. I den slutliga handläggningen har också vattenhandläggare Daniel Melin, naturvårdshandläggare Gabriel Bernhardsson, länsjurist Anna Runius, länsjurist Magdalena Carlstedt, enhetschef miljöskydds enheten Ida Lindén, avdelningschef miljöavdelningen Lennart Nordvarg medverkat.